

Prædiken til 9. søndag efter Trinitatis

Luk 16, 1-9

”I må sørge for at bruge jeres penge til at skaffe jer venner, også selvom de er tjent på uærlig vis. En dag slipper pengene op, og så har I nogen til at tage imod jer i himlene”.

Helt ærlig så forstår jeg ikke meget af den historie. Lignelsen om den uærlige godsforvalter er så besynderlig, at der skal tilsvarende mange besynderlige krumspring til for at få en nogenlunde kristelig pointe ud af den.

Den handler om en mand, der snyder og be- drager alene for egen vindings skyld. Alene fordi han ikke gider arbejde. Alene fordi han er doven. Han skalter og valter med en andens ejendom; først ved at strø om sig med sin chefs penge, og da han så helt forståeligt bliver fyret, så sætter han sig gud- hjælpemig til at nedskrive andres gæld til chefen for selv at komme i kridthuset. Alt det ville være meget godt at få fortalt, hvis vi så efterfølgende havde fået den vanlige fordømmelse af selviskhed og grådighed og derefter igen den ventede tilgivelse. Så havde vi kunnet sænke skuldrene igen og tænkt, at alt var ved det evangelisk gamle. Men nej: her er ros og ikke ris, som var godsforvalteren en anden Fatter, der fik kys og ikke

knubs; bare uden samme fatters godhjertede og hamrende naive charme.

Så hvad er meningen?

Lignelsen, som i den nye oversættelse af Det Nye Testamente har fået navnet venner i himlen, stritter. Den stritter udenfor det, vi forventer af Jesu lignelser. Den kan ligesom ikke være i de vante former. Den er ganske enkelt utilpasset, som en anden teenager under ombygning. Den stritter først og frem- mest imod vores moral. Sådan kan man da ikke opføre sig! Og sådan en mand kan man da slet ikke rose! Det støder vores almindeli- ge moralbegreber om, hvad der hører sig til for at være et ordentligt kristent menneske. Men gad vide om det netop er det, der er meningen? Mon det er intentionen med den her historie, at vi skal blive stødt på man- chetterne? Ja, det er der jo ingen, der ved; vi kan ikke kigge Lukas over skuldrene og se, hvad han tænkte for knap 2000 år siden. Men da det er svært at finde en anden no- genlunde fornuftig tilgang til fortælingen, hvorfor så ikke forsøge sig frem ad det spor? Det har jeg i hvert til fælde tænkt mig at gøre.

Altså forargelsen. Lad os tænke over forargelsen.

Vi har ikke så svært ved at blive moralsk forargede. Over uærlige forvaltere og over al anden uærlighed. Over dovenskab. Over det at udnytte andre til egen fordel. Over grådighed og almindelig lumpenhed. Der er såmænd nok at blive forarget over. Og på en måde er det jo meget godt. Forargelsen er tegn på, at vi har nogle fælles standarder, som vi forsøger at opretholde. At vi har regler, skrevne og uskrevne, for vores fælles liv; regler som vi ikke bryder os om, at nogen bryder. Vi forarges, når andre gør det, og vi skammer os, når vi selv gør det. Vi skal opføre os ordentligt, og forargelsen er rimelig og berettiget, hvis nogen krænker andre på den ene eller anden måde.

På den måde er det vel også rimeligt nok at blive forarget over dagens historie. Men forargelsen er dobbelt: dels opfører forvalteren sig umoralsk. Men hvad der er værre: Jesu anerkendelse af hans umoralske opførsel gør, at det er vanskeligt at lade være med at opfatte Jesus selv som umoralsk. Den, der anerkender, godkender, og den, der godkender, får selv del i det godkendte. Når Jesus anerkender umoralsk optræden, ja så bliver han selv umoralsk.

Den umoralske Jesus. En Jesus, der tilsidesætter almindelig ordentlig opførsel. En Jesus, der roser handlinger, der stritter, moralsk set.

Det kan synes både mærkeligt, overraskende og provokerende. Det gør det jo, når vi læser om den uærlige forvalter. Men egentlig burde det ikke overraske os. For Jesus handler faktisk konstant imod vores moralske opfattelser. Langt oftere demonterer han vores moral, end han støtter den. Ofte kritiserer han vores moral for at være for lidt, for kold, for mekanisk, en moral for de få og ikke for de mange.

Tag nu bare historien om tolderen Zakæus, som vi lige har hørt for et par søndage siden. Zakæus var også en svindler. Han var en beskidt landsforræder af den slags, som vi herhjemme efter 2. Verdenskrig retsforfulgte med megen god tung moral i ryggen. Men Jesus valgte at spise med ham og ikke med de politisk korrekte. Eller tag fortællingen om den fortabte søn, der var ligeglad med sin far og sin bror og fik tiltusket sig hele sin arv og derefter købte sprut og kvinder og dyrt tøj for alle pengene. Men han bliver uden videre taget til nåde. Hans umoralske handlinger bliver overhovedet ikke nævnt. Osv. osv. Overalt og altid bekæftiger Jesus sig med de umoralske. Det er ikke loven, han først og fremmest hævder. Ikke de skrevne og uskrevne regler for vores fælles liv. Det er noget andet, der altid kommer først. Noget, der altid går forud for moralen. Det er så fristende at sige, at det, der altid går forud for moralen, er kærligheden. Jesu kærlighed til det vildfarne menneske. Han er lægen, der vil helbrede den syge Zakæus. Han vil genindsætte luderen, og landsforræderen og alle andre anløbne eksistenser i det ordentlige liv. Gå bort og synd ikke me-

re. Og det er jo heller ikke forkert. Hos Jesus er loven til for kærlighedens skyld. Loven er til for at beskytte vores fælles liv, ikke for at vi kan gøre os til dommere over hinanden og begrænse hinandens liv. Derfor går kærligheden frem for loven, nåden frem for retten.

Men i fortællingen om den uærlige forvalter er det svært at se tydeligt, at det skulle være kærligheden, der tilsidesætter loven. Der er ligesom ikke den bløde, varme, kærlige vending, som vi husker fra fortællingen om Zakæus og lignelsen om den fortabte søn. Og det er vel det, der gør den så uhåndterlig. Vi kan almindeligvis falde til ro i, at Jesus tolererer det menneske, der handler umoralsk, fordi han med sin kærlighed agter at omvende al verdens drønnerter til et bedre liv. Men denne særlige drønnert bliver netop ikke omvendt til et mere nobelt liv. Faktisk sker der slet ingenting med ham; han er ved historiens slutning i grunden lige så moralsk anløben som ved dens begyndelse. Derfor skulle man måske vende sine øjne væk fra ham og lade dem hvile på Jesus, for måske handler denne lignelse mest af alt om, hvem Jesus er.

Og så burde man faktisk blive rigtig glad! For selv om det umiddelbart virker provokerende, at Jesus her synes så umoralsk, så er det faktisk overordentligt glædeligt. For moral er godt. Og moral er nødvendig. Men hvis vi ikke havde noget her i livet, der er mere end moral, så ville vi være stedt i en lukket og horisontløs verden. En verden lukket inde af vores ideer om ordentlig opfø-

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

sel. Der ville som sådan ikke være noget galt med den verden; den vil netop være - ordentlig, men den vil være uden overraskelser, den vil ikke kunne sprænge sine rammer og skabe noget uventet nyt. Den ville ikke rumme det grænseoverskridende, det unikke, det ubegribeligt store og de dybder, som overgår vore drømme. Den vil bare være pæn og forudsigelig og nydelig. En verden lukket ind i moral ville være en indelukket verden.

Men Guds verden er ikke indelukket. Den er altid overraskende meget større, end vi tror, forbavsende dybere end vi forestiller os, vildere og mere levende end vi selv er i stand til at skabe den. Gud er, at vores verden, som vi hele tiden prøver at styre og regulere ved hjælp af vores velmente moral, ikke lader sig styre og regulere. Gud byder sig altid til med noget større og bedre end selv den mest solide moral. Gud er det overraskende, det, at verden hele tiden udvider sig og er større, end vi drømte om.

Den skæve lignelse om den uærlige godsforvalter bør vi derfor sætte meget højt. Bare vi slipper ham drønnerten med øjnene og får øje på, at netop den her lignelse slår fast med syvtommer søm, at Jesus ikke bare er kommet med en moral, som vi skal rette os efter. Han er kommet med meget mere. I alle lignelser og alle fortællinger om ham, i alt hvad han har sagt, ligger der et opgør med vores tendens til at lade moral være alt. At lade moral være målestokken for vores liv. Men ingen steder er det så tydeligt som

her, at Guds rige er mere end en borgerdydsskole for dem med de rene negle.

Lignelsen er en opfordring til at lade Guds rige blomstre på jorden. Tag de moralske sko af, når de klemmer og lad være med at sparke de andre med dem. Dans livet, lev det og føl det. Vær til stede - giv! Føl suset og syng lovsangen: den har rod i evigheden. Og evigheden er den dimension i tilværelsen, der strækker vores blik og vores tanke langt videre, højere og dybere, end moralen kan.

Se, om den pointe er bedre og mere kristelig end så mange andre pointer, som prædikanter i tiden løb har vredet ud af lignelsen om den uærlige godsforvalter: det afgør I!

Kirsten Jørgensen
Kerteminde-Drigstrup

Salmer: 10 - 31- 28 - 14 - 561 - 2